

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 9. april 2025

Sag 77/2024

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Vilhelm Dickmeiss, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Viborg den 23. januar 2023 (3691/2021) og af Vestre Landsrets 16. afdeling den 18. marts 2024 (S-0317-23).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse for konfiskation af en lille knallert (tuktuk).

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Tuktukken, der havde været efterlyst i politiets it-systemer siden den 2. februar 2022 med henblik på beslaglæggelse, blev afhentet af politiet den 2. april 2024 efter Ts telefoniske oplysning om, hvor den var henstillet. Den blev bortsolgt på auktion den 4. juni 2024 for 9.000 kr.

Det er oplyst, at T i en periode efter byrettens dom ”gik med barnevogn” som vagabond, men at han i begyndelsen af 2024 lånte penge af en bekendt og købte en anden tuktuk, som han nu kører og overnatter i.

Retsgrundlag

Færdselslovens § 133 a, stk. 7 og 13, bestemmer:

”Stk. 7. Konfiskation af lille knallert skal ske, hvis ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en alkoholkoncentration i blodet under eller efter kørslen på over 2,00 promille eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften under eller efter kørslen på over 1,00 mg pr. l luft.

...

Stk. 13. Bestemmelserne i stk. 2-11 kan fraviges, når særlige grunde undtagelsesvist taler herfor.”

Bestemmelsen i stk. 13 blev indsat som stk. 3 i færdselslovens § 133 a ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 og er senest ændret (og flyttet fra stk. 12 til stk. 13) ved lov nr. 534 af 27. marts 2021. Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget til den seneste lovændring fremgår bl.a. (Folketingstidende 2020-21, tillæg A, lovforslag nr. L 127, s. 15 og 22):

”2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Konfiskation efter færdselslovens § 133 a

...

Efter færdselslovens § 133 a, stk. 12, kan konfiskation efter reglerne i stk. 2-10 fraviges, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor, jf. § 133 a, stk. 12. Bestemmelsen blev indført i færdselsloven ved lov nr. 363 af 24. maj 2005. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at særlige grunde kan foreligge, hvis f.eks. ganske særlige familiemæssige eller sociale forhold vil bevirke, at konfiskation i det konkrete tilfælde vil have uforholdsmæssig indgribende betydning for den pågældende, jf. Folketingstidende 2004-05 (1. samling), tillæg A, side 4343.

Der kan bl.a. henvises til Østre Landsrets dom af 20. december 2012, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 2013, s. 978, hvor landsretten fandt, at der på baggrund af en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder særligt tiltaltes sociale og familiemæssige forhold, forelå sådanne særlige grunde, som talte for undtagelsesvist at fravige reglen om konfiskation af tiltaltes køretøj. Tiltalte var bosat i en overbehæftet andelsbolig i en afsidesliggende by, og var afhængig af køretøjet for at kunne passe sin uddannelse samt hente sine tre særligt plejekrævende børn, der alle blev passet i daginstitution. I Østre Landsrets dom af 23. maj 2013, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 2013, s. 3203, hvor tiltalte havde kørt uden at have erhvervet førerret, fandt landsretten ikke, at der var tale om sådanne særlige omstændigheder, at konfiskation skulle undlades. Det fremgår af dommen, at tiltalte havde forklaret, at han var afhængig af bilen på grund af sit natarbejde og sit arbejde som karatetræner, samt at han ville have generhvervet førerretten efter byrettens dom, men disse forhold kunne ikke føre til, at man efter § 133 a, stk. 12, undlod at konfiskere bilen.

Afgørelsen af, om konfiskation undtagelsesvist kan undlades i medfør af § 133 a, stk. 12, afhænger af en konkret vurdering af den pågældendes forhold.

...

2.5.2. Transport- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

...

2.5.2.2. Konfiskation fra føreren

...

Ifølge færdselslovens § 133 a, stk. 12, vil konfiskation efter § 133 a, stk. 2, 1. pkt., kunne undlades, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor. Dette vil navnlig være tilfældet i situationer, hvor eksempelvis ganske særlige familiemæssige eller sociale forhold vil bevirke, at konfiskation i det konkrete tilfælde vil have uforholdsmæssigt indgribende betydning for den pågældende. Der henvises herved til pkt. 2.5.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det er Transport- og Boligministeriets opfattelse, at konfiskation efter omstændighederne vil kunne undlades efter § 133 a, stk. 12, hvis der f.eks. er tale om en specialindrettet handicapbil, eller en bil som anvendes til transport af f.eks. ejerens barn, der har et handicap eller lider af behandlingskrævende sygdom, og hvor den pågældende bil udgør eneste transportmulighed.

Ovenstående eksempler er ikke udtømmende.”

Anbringender

T har anført navnlig, at der efter færdselslovens § 133 a, stk. 13, foreligger særlige grunde til undtagelsesvis at undlade konfiskation af hans lille knallert (tuktuk) efter § 133 a, stk. 7. Konfiskation vil indebære, at han mister sin bolig, og vil derfor have uforholdsmæssigt indgribende betydning for ham. Tuktukken er også nødvendig for ham på grund af hans psykiske lidelser. Da der er tale om en tuktuk, som er en lille knallert, der højst må køre 30 km/t, frembyder den ikke stor farlighed. Hensynet til færdselssikkerheden kan derfor ikke begrunde konfiskation.

Konfiskation vil endvidere udgøre et uproportionalt indgreb i hans ret til respekt for privatliv og hjem, jf. artikel 8, stk. 2, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der ikke er grundlag for undtagelsesvis at undlade konfiskation, jf. færdselslovens § 133 a, stk. 13, jf. stk. 7.

T har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille på 2,07. Ved spirituskørsel med en promille på over 2,00 er konfiskation en obligatorisk retsfølge, som kun kan fraviges, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor, f.eks. ved transport i forbindelse med handicap. T har ikke et særligt behov for at beholde knallerten for at kunne transportere sig.

T lider af svær angst og har brugt knallerten som sin bolig, men han modtager førtidspension og er derfor ikke uden midler til at skaffe sig en alternativ boligform. Efter landsrettens dom har han i øvrigt klaret sig uden knallert i en periode og formået at anskaffe sig en ny lille knallert (tuktuk).

På den baggrund vejer hensynet til andre trafikanters sikkerhed tungere end hensynet til, at T har anvendt tuktukken som sin bolig, og konfiskation vil ikke udgøre et uproportionalt indgreb efter artikel 8, stk. 2, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Højesterets begrundelse og resultat

T er dømt for bl.a. spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 1, ved at have ført sin lille knallert (tuktuk) med en alkoholkoncentration i blodet under eller efter kørslen på over 0,50 promille. I hans blodprøve blev der således målt en mindsteværdi på 2,07 promille.

Ved byrettens og landsrettens dom blev hans tuktuk konfiskeret i medfør af færdselslovens § 133 a, stk. 7, der indeholder en bestemmelse om obligatorisk konfiskation af lille knallert ved spirituskørsel, hvis alkoholkoncentrationen i blodet har oversteget 2,00 promille.

For Højesteret angår sagen, om der er anledning til at fravige bestemmelsen om obligatorisk konfiskation, fordi særlige grunde undtagelsesvis taler herfor, jf. færdselslovens § 133 a, stk. 13. Der er endvidere spørgsmål, om konfiskation vil indebære en krænkelse af Ts rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter forarbejderne til færdselslovens § 133 a skal reglerne om obligatorisk konfiskation af køretøjer mindske risikoen for, at den pågældende begår grove yderligere eller gentagne færdselslovsovertrædelser, og styrke den præventive effekt, jf. Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 7, afsnit 9.1.3., s. 1749.

Efter forarbejderne til færdselslovens § 133 a, stk. 13, kan konfiskation undlades navnlig, hvis eksempelvis særlige familiemæssige eller sociale forhold bevirker, at konfiskation i det konkrete tilfælde vil have uforholdsmæssigt indgribende betydning for den pågældende. Det kan efter omstændighederne ske, f.eks. hvis der er tale om en specialfremstillet handicapbil eller en bil, som anvendes til transport af f.eks. ejerens barn, der har et handicap eller lider af behandlingskrævende sygdom, og hvor det pågældende køretøj udgør eneste transportmulighed.

Det er oplyst, at T lider af bl.a. social angst, PTSD og Tourettes syndrom, og at han boede i sin tuktuk, som han havde indrettet med solfangere, så han kunne lave mad og have varme i tuktukken.

Højesteret tiltræder, at der efter en samlet vurdering af på den ene side Ts personlige og helbredsmæssige forhold, herunder at han anvendte tuktukken til bolig, og på den anden side oplysningerne om hans spirituskørsel med en høj promille og de hensyn, der begrundet konfiskation i et tilfælde som det foreliggende, ikke er grundlag for at undlade konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 13.

Højesteret bemærker i den forbindelse, at T som førtidspensionist ikke er uden midler til at skaffe sig en alternativ boligform, som også tager højde for hans helbredsmæssige problemer, og at der ikke er oplysninger om, at han har et særligt behov for at beholde tuktukken for at kunne transportere sig.

Der er heller ikke grundlag for at fastslå, at en konfiskation af Ts tuktuk, som har tjent som hans bolig, vil indebære en krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hverken af konventionens artikel 8 om retten til respekt for bl.a. privatliv og hjem eller af artikel 1 i første tillægsprotokol til konventionen om beskyttelse af ejendomsretten.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.